

Motion till riksdagen

1989/90:Bo27

av Rune Rydén m.fl. (m, fp, c)

med anledning av prop. 1988/89:154 om en
ny regional statlig förvaltning

Av den instruktion som utfärdades i samband med länskolnämndernas tillkomst den 1 juli 1958 framgår det, att nämnderna skulle ha tillsyn över skolväsendet, främja och ta initiativ till försöksverksamhet, verka för en ändamålsenlig planering och samverka mellan kommunerna, verka för fortbildning av lärare samt svara för den omedelbara inspektionen av skolväsendet. Dessutom tillkom handläggning av vissa ärenden enligt särskilda författningar, såsom tillsättning av ordinarie lärartjänster, disciplinära åtgärder mot skolledare och lärare samt statsbidragsärenden.

Under åren tillkom bl.a. länskolpsykologtjänster, tjänster för fortbildningsledare och fortbildningskonsulenter, länscentraler för pedagogiska hjälpmedel samt tekniskt råd.

Om man jämför det som vi nu redovisat med dagens situation kan man konstatera, att försöksverksamheten i skolväsendet i allt väsentligt är en kommunal angelägenhet om än stödd av skolöverstyrelsen och att frågan om en ändamålsenlig planering och samverkan mellan kommunerna utvecklats till att bli en av länsstyrelsernas viktigaste uppgifter.

När det gäller handläggning av ärenden enligt särskilda föreskrifter har sådana ärenden genom decentraliseringssträvanden reducerats mycket starkt under de senaste åren. Det kan erinras om att så väsentliga ärenden som lokalbehovsprövning och medel till skolbyggnader är en rent kommunal angelägenhet. Motsvarande gäller fr.o.m. den 1 juli i år samtliga tjänstetillsättningsärenden. Kvar finns ärenden som avser disciplinära åtgärder mot skolledare och lärare. Ärenden av detta slag är mycket få. Vid en kommunalisering av skolväsendet försvinner även de.

Slutligen kan det erinras om att tjänster som länskolpsykologer, fortbildningsledare och fortbildningskonsulenter liksom de särskilda länscentralerna för pedagogiska hjälpmedel och de tekniska råden är avskaffade. Fortbildningsverksamheten är i allt väsentligt en kommunal angelägenhet. För särskild fortbildning har kommunerna hjälp av fortbildningsnämnderna (SFS 1988:849).

Länskolnämndernas ärendehandläggning har sålunda i allt väsentligt upphört. I propositionen om skolans utveckling och styrning (1988/89:4) sägs det, att länskolnämndernas framtida roll i princip inte skall innefatta förvaltningsuppgifter (s. 26–27). Kvar blir därför i stort sett ett pedagogiskt led-

ningsansvar, dvs. frågor som i propositionen benämns "frågor av professionell karaktär". Sådana förutsätts helt tillhöra pedagogernas ansvarsområde.

Om man tillämpar det nyss förda resonemanget på spörsmålet om hur de nuvarande länsskolnämnderna skall inlemmas i en ny regional statlig förvaltning kan man ställa frågan, om en särskild utbildningsnämnd behövs inom en ny länsstyrelse. Av det som redovisats i det föregående torde framgå att det blir en nämnd med inga eller ytterst få ärenden av förvaltningskaraktär. I det läget kommer de förtroendevalda att känna sin uppgift som mindre meningsfull. En sådan reaktion kan redan märkas inom de befintliga nämnderna som en följd av den så gott som obefintliga handläggningen av förvaltningsärenden.

Den föreliggande situationen bör därför leda till beslut om en statlig skolinspektion utan lekmän men förstärkt med expertis enligt proposition 1988/89:4, företrädesvis gymnasiainspektörer. En sådan ordning innebär också ökade möjligheter till besparingar inom den offentliga sektorn.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en statlig skolinspektion.

Stockholm den 4 oktober 1989

Rune Rydén (m)

Karin Starrin (c)

Erling Bager (fp)

Birgit Henriksson (m)